

Editori:

Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:

Magdalena Mărculescu

Redactor:

Ștefania Mihalache

Design:

Faber Studio

Director producție:

Cristian Claudiu Coban

DTP:

Gabriela Chircea

Corectură:

Ana-Maria Tamaș
Maria Mușuroiu
Elena Bițu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ARMSTRONG, JOHN

Lecții de viață de la Nietzsche / John Armstrong;

trad.: Florina Pirjol. - București: Editura Trei, 2015

ISBN 978-606-719-347-3

I. Pirjol, Florina (trad.)

14(430) Nietzsche,Fr

929 Nietzsche,Fr

Titlul original: Life Lessons From Nietzsche, Seria „School of Life“

Autor: John Armstrong

Editor: Alain de Botton

Copyright © John Armstrong 2013

First published 2013 by Macmillan

an imprint of Pan Macmillan, a division of

Macmillan Publishers Limited

Copyright © Editura Trei, 2015

pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București

Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20

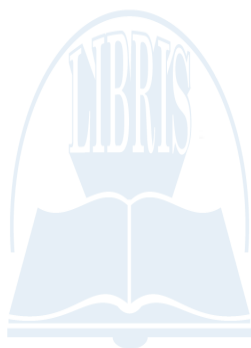
e-mail: comenzi@edituratrei.ro

www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-719-347-3

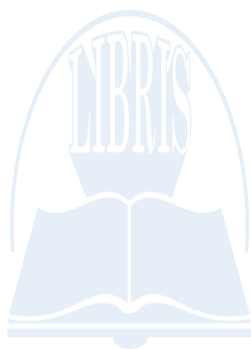
THE SCHOOL OF LIFE este dedicată explorării marilor întrebări ale vieții: *Cum ne putem împlini potențialul? Poate munca să ne inspire? De ce are importanță comunitatea? Pot relațiile să dureze o viață întreagă?* Nu avem toate răspunsurile, dar vă vom sugera câteva idei folositoare — de la filosofie la literatură, de la psihologie la arte vizuale — care cu siguranță vă vor stimula, provoca, îmbogăți și alina.

THE SCHOOL OF LIFE.COM

Cuprins

Introducere	9
1. Cum să găsești cea mai bună versiune a ta	15
2. Despre vizitarea Piramidelor	31
3. Cum să gestionezi un conflict.....	49
4. Drumul zbuciumat spre libertate și maturitate ...	56
5. Despre a te răzgândi	68
6. Beneficiile terapiei cu șocuri.....	78
7. Fii un nobil, nu un sclav	94
8. Spune exact ce gândești.....	105
Concluzii: Despre a ține un jurnal.....	113
Temă pentru acasă	128

Introducere

Nimeni nu se naște cu capacitatea de a rosti din prima „Nietzsche“. O metodă de a pronunța, totuși, cuvântul ar fi să îți minte că Nietzsche rimează cu „teach ya“¹ — așa cum demonstrează în mod memorabil „Cântecul de Beție al Filosofilor“ din filmul *Monty Python*.

Friedrich Nietzsche (1844–1900) a fost unul dintre cei mai îndrăzneți și ambițioși gânditori ai secolului al XIX-lea. El credea că valorile dominante ale societății în care trăia erau obstacole în calea unei vieți bune, așa că a lansat de unul singur o revoluție care să schimbe totul. I-a plăcut, în mod special, să lovească în ceea ce el considera niște virtuți convenționale, dar și să ne contrazică așteptările inversându-le sensul: decretează, de exemplu, că mila s-ar putea să nu fie întotdeauna un lucru bun sau că singurătatea ne face bine. Îi place să-și asume riscuri și nu-i este frică să ne șocheze.

¹ Joc de cuvinte bazat pe asemănarea fonetică dintre numele lui Nietzsche și formularea colocvială în limba engleză „teach ya“ (să te învâț).

Nietzsche s-a născut într-o familie profund religioasă (tatăl, unchiul și bunicul erau, cu toții, pastori). A fost un elev și un student extrem de conștiințios, excelând la limba greacă. Și-a impresionat atât de tare dascălii, încât la douăzeci și ceva de ani a fost numit profesor de limbi clasice la micuța universitate din Basel.

În jurul vârstei de douăzeci de ani și-a pierdut credința, ajungând la concluzia că nu există nicio dovadă solidă a existenței lui Dumnezeu. A devenit, în anumite privințe, chiar ostil față de creștinism. De fapt, se pare că îl deranja aproape orice aspect al culturii germane din acea perioadă. Însă, cu toate că era timid și nu avea prea multă încredere în sine, Nietzsche simțea o nevoie imperioasă ca vorbele lui să aibă un impact puternic în viața oamenilor și să-i ajute în privința celor mai adânci nevoi spirituale ale lor.

În timp ce cariera lui academică era abia la început, a devenit bun prieten cu una dintre figurile culturale marcante ale Germaniei, compozitorul Richard Wagner. Wagner voia să transforme imaginarul Europei, iar Nietzsche era înflăcărat de idei la fel de mărețe. În scurtă vreme, filosoful a început să se simtă constrâns de limitele pline de precauție și de scrupulozitate ale vieții academice.

În 1870 (când Nietzsche avea 26 de ani), Germania proaspăt unită, intrată într-un rapid proces de industrializare, a reperat o mare victorie într-un război împotriva Franței. Nietzsche a servit ca subofițer sanitar în acest război. Sub conducerea strategică a lui Bismarck, Germania a intrat într-o perioadă de uriașă încredere în sine și de mândrie colectivă. Acest lucru l-a deranjat foarte tare pe Nietzsche. Toată antipatia, nemulțumirea și disprețul față de oamenii din jurul lui se prăbușeau sub mult prea evidentele lor victorii materiale și politice. E foarte greu să mai obții reacțiile scontate atunci când critici un popor care crede despre sine că are un succes incredibil.

În 1879, după câțiva ani de predat la Basel, Nietzsche s-a retras într-o mică pensiune plătită de universitate. Sănătatea sa era precară. A petrecut mult timp în Italia și Elveția — de cele mai multe ori, în orașe mici, trăind în liniște și în singurătate. S-a certat cu Wagner și chiar a început să-l privească pe fostul său mentor ca pe o întrupare a maladiei spirituale pe care își propusese odinioară s-o vindece.

O vreme, Nietzsche s-a gândit să se căsătorească și să-și întemeieze o familie, dar s-a simțit grav trădat în cele mai apropiate relații pe care le-a avut cu femeile. Visul lui de a se bucura de

o prietenie superioară a rămas neîmplinit. Dar, în mod hotărâtor, nu a respins lucrurile pe care și le-a dorit doar pentru că nu a fost în stare să le obțină.

Deși celibatar, a crezut toată viața că o căsătorie poate fi ceva minunat. A mai crezut și că puterea și celebritatea sunt distincții extraordinare și niște resurse grozave, deși nu a avut parte nici de una, nici de cealaltă. Prețuia în mod special o sănătate solidă, despre care credea că e un element esențial pentru a duce o viață bună, deși el a fost aproape toată viața bolnav. Credea în valoarea unei vieți active, deși a trăit închis în mici locuințe provizorii, cufundat în cărțile lui. A subliniat cât de important este să ai instincte puternice, sănătoase, pe care le considera mult mai importante decât talentul lui cel mai mare — acela de a acumula cunoștințe academice.

Locuind cel mai adesea singur, cu o sănătate precară și fără bani, Nietzsche a scris o serie de cărți care l-au făcut să devină una dintre personalitățile fondatoare ale lumii moderne a ideilor. Dar, în acea vreme, puțini erau cei care îi dădeau atenție, și el era extrem de afectat de lipsa de interes față de ideile sale pe care o manifestau contemporanii săi. Însă, cumva, a „depășit“ și acest obstacol, ca să folosim unul dintre termenii lui favoriți.

În loc să renunțe, și-a pus energia incredibilă și bogăția minții în slujba elaborării unor idei care, vreme de mulți ani, nu au contat decât pentru el.

În 1889, în timp ce locuia la Torino, bucurându-se de o vreme minunată de toamnă și mergând de nenumărate ori la operă să asculte *Carmen*, de Bizet, a văzut cum un cal era bătut de stăpânul său. S-a repezit spre cal strigând: „Eu înțeleg, eu înțeleg“.

Apoi a leșinat și a fost dus înapoi la hanul unde locuia. Tot restul vieții și l-a petrecut în ghearele unor cumplite halucinații. A fost trimis înapoi în Germania să locuiască împreună cu sora lui, pe care nu o plăcea și în care nu avea deloc încredere. Ea l-a proclamat „clarvăzător“ — iar el și-a lăsat o barbă lungă și albă și purta mereu o togă albă. Sora lui și soțul ei i-au editat lucrările, selectând pasajele care să se potrivească cu naționalismul german și cu glorificarea puterii militare, răstălmăcind în mod grotesc cele mai clare intenții ale sale. Nietzsche a respins toate anturajele; s-a dedicat în totalitate cultivării forței și înțelepciunii oamenilor ca indivizi.

Bolnav de pneumonie, a murit în urma unui atac cerebral, la sfârșitul lui august 1900.